

A GENETIKAILAG MÓDOSÍTOTT (GM) NÖVÉNYEK MAGYARORSZÁGI ENGEDÉLYEZÉSÉRŐL (A-D)

A GMO Kerekasztal állásfoglalásai

Független szakmai megítélésünk szerint Magyarországnak nem fűződik növénytermesztési, növényvédelmi, gazdasági és társadalmi érdeke a jelenleg forgalomban lévő és bevezetés alatt álló GM növények termesztéséhez, miközben többféle (vetőmag- illetve ökológiai termesztés, nemesítés, méhészet, környezet- és természetvédelem, élelmiszerbiztonság stb.) érdek is sérülhet.¹⁻² A fogyasztói elutasítás a hiányzó vagy hiányos táplálkozástani vizsgálatok miatt jelentős. Genetikai módosításmentességünk elvesztése súlyosan veszélyezteti hazai és exportpiacainkat. A GM növények európai engedélyezése jelenleg számtalan anomáliával folyik. Az alábbiakat kezdeményezzük:

- (A) Magyarország ne adja fel azt a jogos igényét, hogy területére és javaira vonatkozó döntési pozícióját megtartsa.** A szuverenitásunkat e kérdésben szűkítő tény, miszerint a GM növények kibocsátásának engedélyezése az Európai Unió (EU) kompetenciája és ezért nincs vagy alig van nemzeti lehetőség a döntéshozatali mechanizmust, a döntést befolyásolni. Az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal (EFSA) GMO paneljének nincs magyar tagja, ezért ott nemzeti érdekeinket senki sem képviseli. E bizottság túlságosan gyorsan és felületesen dönt, türelmetlen a nemzeti aggályokkal szemben, és nem felkészült környezettudományi kérdésekben való állásfoglalásra. Ezért javasoljuk Magyarországot az EU-ban képviselő politikusainknak, hogy
- (Aa) tegyenek lépéseket azért, hogy az EFSA GMO paneljének legyen teljes jogú magyar tagja;
- (Ab) az EU hozzon létre önálló környezettudományi szakbizottságot, amely a GM növényeket ezen a szinten vizsgálja (az Egyesült Államokban is elkülönül az élelmiszer és gyógyszerügyi engedélyezés – FDA a környezetvédelmi – EPA hatósági tevékenységtől);
- (Ac) hazánk dolgozza ki azokat a szabályozási technikákat, amelyekkel az EU-döntés közben vagy után a gyakorlati engedélyezési folyamatot – saját területére vonatkoztatva – érdemben kézbe tudja venni (az Egyesült Államokban a konkrét növényvédőszer-engedélyezés állami szintű; szövetségi szinten csupán a minimális követelményeket rögzítik).
- (B) Magyarország ne adja fel azt az igényét, hogy a mezőgazdaságában csak olyan eszközt alkalmazzon, amely biztonságos és számára szükséges.** Ehhez az MTA részvételével létrehozza az MTA Agráretikai Bizottságát és az OKB GMO albizottságát, amelyek jóváhagyó engedélyei nélkül nem kerülhet vetésre semmilyen, már európai engedéllyel bíró GM fajta sem. Ez megteremti a lehetőségét az első kibocsátás előtti nemzeti ellenőrzéshez, ami jelenleg az EU kevésbé szigorú országaiban elvégzett vizsgálatokkal megkerülhető. Ehhez
- (Ba) támogatjuk az MTA elnökének azt a törekvését, hogy létrehozza az MTA Agráretikai Bizottságát, amely megköveteli a hazai főhatás-vizsgálatokat és kérjük, hogy jogszabályokban lásson napvilágot az ezzel kapcsolatos törvényi megfogalmazás. Ugyancsak foglalja jogszabályba, hogy az érintett fajtatulajdonosok vetőmagot kötelesek biztosítani a független hazai főhatás-vizsgálatok számára. Ennek akadályozása tegye lehetővé az engedélyezési folyamat leállítását;

¹ http://www.greenfo.hu/hirek/print_hirek_item.php?hir=11534

² http://www.greenfo.hu/hirek/print_hirek_item.php?hir=11709

(Bb) támogatjuk az OKB törekvését, amely GMO albizottságot hoz létre és kérjük, jogszabályokban rögzíteni azt az igényét, hogy a Pannon ökorégióra elvégzett speciális környezettudományi dokumentáció nélkül – illetve az ennek alapján készített – rizikóanalízist megkerülő GM fajta európai engedéllyel se kerülhessen hazánkban kibocsátásra. Ugyancsak foglalja jogszabályba, hogy az érintett fajtatulajdonosok vetőmagot kötelesek biztosítani a független hazai mellékhatás-vizsgálatok számára. Ennek akadályozása tegye lehetővé az engedélyezési folyamat leállítását.

(C) **A koegzisztencia szabályozás adjon egyenlő esélyt az ökológiai termesztők és a méhészek számára is.** Mivel esetükben szennyezettség szempontjából nincs tolerancia, ezért izolációs távolságaik megállapításakor az általuk javasolt értéket kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy minden termesztett növényfajnál két izolációs távolságot kell meghatározni, az egyik a hagyományos termesztőre vonatkozik, amely csak abban az esetben legyen érvényben, ha a szélesebb sugarú körben nincs ökológiai termesztő vagy rovarmegporzású növények esetében állandó telephelyű méhész. Speciális jogokat kell biztosítani az érintett vetőmag-termesztőknek, nemesítőknek és természetvédelmi területek kezelőinek, amelyek indokolni tudják ezt meghaladó igényüket.

(D) **Jogszabályokkal kell megerősíteni és biztosítani az önkormányzatok valamint régiók azon szándékát, hogy genetikai módosításmentes területeket hozhassanak létre.** Ez esetben a területükön termesztő gazdákra ez a szabályozási forma legyen érvényes.

Kérjük a Magyar Köztársaság Kormányát és a kormányzati szerveket, hogy a fentiekben megfogalmazott javaslatokat a hazai törvénykezés illetve az Európai Unió tárgyalások során érvényesíteni szíveskedjenek.

a GMO Kerekasztal tagjai közül: **Ács Sándorné** (Kishantosi Vidékfejlesztési Központ Kht., Kishantos; IFOAM); **Ángyán József** prof., CSc. (Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, Gödöllő); **Bakonyi Gábor** prof., DSc. (Szent István Egyetem, Állattani és Ökológiai Tanszék, Gödöllő); **Balla László** prof., DSc. (Magyar Növénynemesítők Egyesülete, Budapest); **Bardócz Zsuzsa** DSc. (GENOK, Norvégia/Skócia/Magyarország); **Bauer Lea** (Biokontroll Hungária Kht., Budapest); **Békési László** prof., CSc. (Kisállattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Méhtenyésztési és Méhbiológiai Osztály, Gödöllő); **Darvas Béla** prof., DSc. (MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest); **Gyulai Ferenc** DSc. (Agrobotanikai Intézet, Tápiószele; Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, Gödöllő); **Heszky László** prof., az MTA r. tagja, DSc. (Szent István Egyetem, Genetika és Növénynemesítés Tanszék, Gödöllő); **Holly László** dr. (Agrobotanikai Intézet, Tápiószele); **Hullán Tibor** dr. (Vetőmag Szövetség és Terméktanács, Budapest); **Illés Zoltán** dr. (Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága, Budapest); **Kajner Péter** (Magyar Környezetgazdaságtani Központ, Budapest); **Papp László** prof., az MTA r. tagja, DSc. (Magyar Természtudományi Múzeum, Budapest); **Pataki György** PhD. (Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, Gödöllő; Döntéelmélet Tanszék, Vállalatgazdaságtan Intézet, Budapesti Corvinus Egyetem); **Pusztai Árpád** prof., Ph.D, a Skót Akadémia tagja (GENOK, Norvégia/Skócia/Magyarország); **Roszik Péter** dr. (Biokontroll Hungária Kht., Budapest; Biokultúra Szövetség); **Sajgó Mihály** prof. DSc. (Szent István Egyetem, Kémia és Biokémiai Tanszék, Gödöllő); **Székács András** DSc. (MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest); **Takács-Sánta András** (ELTE TTK, Budapest); **Tanka Endre** prof., DSc. (Károli Gáspár Református Egyetem, Környezetvédelmi és Agrárjogi Tanszék, Budapest).